

Pravěká dobrodružství Eduarda Štorcha - výstava pro milovníky literatury a archeologie nově v Národním muzeu

25.6.2025 - | Národní muzeum

V letošním roce si Národní muzeum připomíná 100 let od převzetí archeologické sbírky Eduarda Štorcha, kterou od samotného spisovatele instituce zakoupila v roce 1925. Profesí pedagog, oblíbený autor knih pro děti a mládež, byl rovněž zapáleným amatérským archeologem. Zábavná a poutavá výstava Pravěká dobrodružství Eduarda Štorcha, která se otevírá 26. června 2025 v Nové budově Národního muzea a vznikla ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví, přiblíží návštěvníkům nevšední propojení Štorchových románů s autentickými archeologickými nálezy, které mu byly při psaní děl inspirací.

Výstava zároveň představí Eduarda Štorcha jako progresivní činorodou osobnost – pokrokového pedagoga, zakladatele lyžařských kurzů, ozdravných pobytů u moře a Dětské farmy, zapáleného archeologa amatéra a sběratele i nadšeného skauta.

„Výstava připomíná Eduarda Štorcha jako výjimečnou osobnost české kultury, která dokázala propojit svět vzdělávání, literatury a archeologie. Návštěvníci se mohou těšit nejen na známé příběhy z jeho knih, ale také na více než 300 autentických předmětů z jeho osobní sbírky, které ho inspirovaly při psaní, a dalších 500 exponátů přibližujících dobu, ve které se jeho romány odehrávají. Ve sbírkách Národního muzea se dnes nachází přes tisíc unikátních artefaktů spojených se Štorchovým jménem. Výstava však není jen poučná, ale přináší též hravý a zábavný pohled na pravěk, který osloví malé i velké návštěvníky,“ říká generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

Ve výstavě se prolíná životopisná linka s příběhovou, která je rozdělena do pěti částí: Doba kamenná, Doba bronzová, Doba železná, Doba římská a Raný středověk. Návštěvníci si tak v doprovodu Štorchových knih projdou období od mladšího paleolitu, který reprezentují legendární Lovci mamutů až po raný středověk s Hrdinou Nikem. Výstava vznikla ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví, kde je uložena bohatá Štorchova literární pozůstalost či fotografie.

„Za Památník národního písemnictví jsme moc rádi, že můžeme ve spolupráci s Národním muzeem prezentovat jedinečné materiály ilustrující život a aktivity Eduarda Štorcha, včetně osobních archiválií nebo jedinečných fotografií. Autoři pojali tuto osobnost, dílo a odkaz opravdu komplexně, zároveň zajímavě a hravě. Jsem moc rád, že se například objevuje více téma Eduarda Štorcha jako pedagoga a inovátora v oblasti vzdělávání. Ovlivnil celé generace mladých lidí nejen jako autor, ale i jako učitel nebo skaut,“ říká ředitel Památníku národního písemnictví Michal Stehlík.

Atmosféru výstavy dokreslují příklady fauny z doby lovců mamutů, která se na našem území už nevyskytuje, jako jsou pižmoň, rosomák, lumíci nebo mamutí mládě, které je speciálně pro tuto výstavu přesunuto z expozice Národního muzea Okna do pravěku. Návštěvníci se mohou těšit na výjimečné paleontologické a archeologické nálezy či originál Štorchova deníku. Paleolitické figurky zvířátek jsou spolu s Věstonickou venuší považovány za první keramické předměty na světě. Z doby bronzové zaujmou jehlice z Nečína – nález z roku 1929, který inspiroval Štorcha k sepsání románu Bronzový poklad či věrná antropologická rekonstrukce ženy s nejbohatší výbavou v únětické kultuře z pohřebiště v Mikulovicích. Dále se představí neobvyklá výbava Štorchova nálezu keltského bojovníckého hrobu z Prahy-Hloubětína s mečem a zlatým prstenem, do časů Marobuda, krále Markomanů, nás přenesou luxusní výrobky římských dílen.

Díky audiovizuálním prvkům si budou moci návštěvníci projít digitální trasu putování lovců mamutů, prohlédnout si výběr fotografií ze Štorchovy pozůstalosti a prolistovat Kroniku Dětské farmy nebo si ve vybraných ukázkách připomenout filmovou trilogii režiséra Jana Schmidta natočenou podle Štorchových knih. Zvlášť dětské návštěvníky jistě potěší kulisa paleolitické jeskyně s promítaným ohněm, ukázka průčelí neolitického domu, rekonstrukce dvou hrobů nebo zvířata jako vlk, medvěd či bobr, která se v knihách Eduarda Štorcha objevují. Chybět nebude ani knihovnička. Vzhledem k ucelenému chronologickému představení pravěkého vývoje u nás bude výstava také poutavým doplněním výuky zejména pro základní a střední školy, pro které připravilo v novém školním roce Národní muzeum zajímavé vzdělávací a lektorované programy. Na aktivity a workshopy spojené s osobností Eduarda Štorcha bude v letošním roce zaměřen také Den archeologie 18. října.

Vyzkoušet si své literární a ilustrátorské dovednosti mohou návštěvníci přímo ve výstavě, kde bude umístěna kniha, do které bude možné psát povídku na pokračování nebo zkusit navrhnout ilustraci ve stylu Štorchových knih. Povídky a návrhy ilustrací pak může kdokoli zaslat také na adresu vystava@nm.cz. Nejlepší díla budou zveřejněna ve výstavě.

Eduard Štorch

(10. dubna 1878, Ostroměř – 25. června 1956, Praha)

Eduard Štorch byl český pedagog, spisovatel, amatérský archeolog, zakladatel lyžařských kurzů a ozdravných pobyťů u moře a nadšený skaut. Během své pedagogické dráhy se plně věnoval práci s dětmi a mládeží. Ve 20. letech byl Eduard Štorch prvním, kdo uspořádal lyžařský kurz pro pražskou mládež. Zároveň na vlastní náklady pronajal pozemek v pražské Libni, kde založil takzvanou Dětskou farmu s velkým hřištěm a školou v přírodě. Profesní pedagogická činnost se u Štorcha výrazně propojila se zájmem o archeologii, což se odrazilo v jeho snaze o reformu výuky dějepisu. Pravěké a středověké památky zachraňoval zejména v Praze a v krajině kolem Lobče na Mělnicku. Právě tato záliba dala směr také jeho literární činnosti. Během svého života publikoval kromě různě tematicky zaměřených odborných a osvětových knih a článků také dvě desítky beletristických děl, z nichž k nejznámějším patří Lovci mamutů, Osada Havranů, Volání rodu, Bronzový poklad, Meč proti meči či Hrdina Nik.

Výstava Pravěká dobrodružství Eduarda Štorcha bude v Nové budově Národního muzea otevřena do 30. června

2026. <https://www.nm.cz/media/tiskove-zpravy/praveka-dobrodruzstvi-eduarda-storcha-vystava-pro-milovniky-literatury-a-archeologie-nove-v-narodnim-muzeu>